

7 Градобоев В.В. Бенчмаркинг в современной теории стратегического планирования // Вестн. Моск. ун-та: Сер. 6 «Экономика». — 2008. — № 6. — С. 81-90.

УДК 338.47:656.2 (447)

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ

*Овчиннікова В.О., к.е.н., доцент,
Юсупова Т.М., ст. викладач,
Колеснік А.Ю., студентка (УкрДУЗТ)*

Початок нового тисячоліття ознаменовано вступом людського суспільства в таку фазу свого розвитку, коли знання стають основним джерелом конкурентних переваг особистостей і організацій. Інформація та вироблені на її основі знання дозволяють досить швидко і адекватно реагувати на зміни зовнішнього і внутрішнього середовища організації. Усвідомлення знань як економічного ресурсу, життєво необхідного для діяльності компаній, є вагомим підставою для включення їх в сферу управлінської діяльності.

Сучасний залізничний транспорт постійно знаходиться в процесі перетворення, в ході якого зростає швидкість і ефективність перевезень, а також розширюється спектр послуг для клієнтів. Все це вимагає постійного оновлення знань (тобто впровадження інноваційних технологій і методів у всі сфери діяльності залізничного транспорту) з урахуванням дотримання умов безпеки його діяльності та розвитку. Тобто наразі виникла потреба у формуванні стратегії управління знаннями, що базуватиметься на інноваційно-безпековому підході.

Аналіз надбань науковців [1 – 9] дозволяє сформулювати декілька різних підходів до формування моделей управління знаннями. Можна виділилися три напрямки управління знаннями - «європейський» розглядає управління знаннями з позиції його вимірювання, «американський» підхід полягає в безпосередньому «управлінні знаннями», «японський» – орієнтується на «створення

знання».

У цілому можна зробити висновок, що управління знаннями являє собою комбінацію окремих аспектів управління персоналом, інноваційного та комунікаційного менеджменту, а також використання нових інформаційних технологій в управлінні організаціями.

Управління знаннями включає в себе такі компоненти [1 – 9]: стимулювання приросту знань; відбір і акумулювання значних відомостей із зовнішніх по відношенню до даної організації джерел; збереження, класифікацію, трансформацію, забезпечення доступності знань; поширення та обмін знань, в тому числі в рамках організації; використання знань в ділових процесах, зокрема при ухваленні рішень; втілення знань в продуктах, послугах, документах, базах даних і програмному забезпеченні; оцінку знань, вимір і використання нематеріальних активів організації; захист знань.

Стратегічний підхід щодо управління знаннями на залізничному транспорті повинен реалізуватися через забезпечення взаємозв'язку управління знаннями зі стратегією ПАТ «Українська залізниця» і потребами зовнішніх зацікавлених сторін. Зокрема слід встановити причинно-наслідкові зв'язки між знаннями і потребами зовнішніх зацікавлених сторін, визначаються ключові знання, які необхідні для реалізації стратегії та визначається прогалина в ключових знаннях.

Враховуючи вищевикладені положення було виділено ключові аспекти стратегічного управління знаннями на залізничному транспорті.

Суб'єктами стратегічного управління знаннями на підприємствах залізничного транспорту є керівники всіх ланок ієрархії управління. Об'єктом стратегічного управління визначено компетенції персоналу, інформаційні ресурси, інформаційно-комунікаційні системи та ризики втрати знань підприємств залізничного транспорту.

Головною метою стратегічного управління знаннями має стати формування базису ефективного функціонування залізничного транспорту в умовах поширення інноваційно-інформаційного прогресу постіндустріального суспільства.

До основних принципів стратегічного

управління знаннями слід віднести: науковості, системності, ситуативності, розуміння та використання психологічних чинників, повноважень і відповідальності, демократичного централізму, інтеграції, розвитку умов і можливостей, забезпечення новизни знань, винагороди за знання, перетворення знань в дію.

Цілями стратегічного управління знаннями на вітчизняному залізничному транспорті слід визначити: розвиток компетенцій персоналу, орієнтованих на реалізацію стратегічних завдань залізничної галузі; створення комплексного інтегрованого інформаційного середовища, що забезпечує підвищення якості бізнес-процесів підприємств залізничного транспорту; реалізація ефективної взаємодії підприємств залізничного транспорту з зацікавленими особами для підвищення іміджу залізничної галузі; формування знаннєвої підсистеми управління економічною безпекою на підприємствах залізничного транспорту.

Список використаних джерел

1. Федулова Л.І. Економіка знань: підручник / Л.І. Федулова. – К.: Інститут економіки прогнозування, 2009. – 600 с.
2. Wiig K. Knowledge Management: An Introduction and Perspective / K. Wiig // Journal of Knowledge Management. – 1997. – Vol.1. – P. 6 – 14.
3. Трофимова Л.А. Управление знаниями : учебное пособие / Л.А. Трофимова, В.В. Трофимов. – СПб. : Изд-во СПбГУЭФ, 2012. – 77 с.
4. Томах В.В. Сутність процесу управління знаннями підприємств промисловості / В.В. Томах // Проблеми економіки. – 2014. – № 2. – С. 161–166.
5. Дикань В.Л. Стратегічне управління: навчальний посібник / В.Л. Дикань, В.О. Зубенко, О.В. Маковоз, І.В. Токмакова, О.В. Шраменко. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 272 с.
6. Тищенко О.М. Стратегічне управління : навч. посібн. / О.М. Тищенко, В.О. Могилко, І.А. Дмитрієв. – Х. : ХНАДУ, 2016. – 252 с.
7. Almirall E. Open versus closed innovation: a model of discovery and divergence / E. Almirall, R. Casadesus-Masanell // Academy

of Management Review. – 2010. – V. 35, Issue 1. – P. 27–47.

8. Brabham D.C. Motivations for Participation in a Crowdsourcing Application to Improve Public Engagement in Transit Planning / D.C. Brabham // Journal of Applied Communication Research. – 2012. – Vol. 40, Issue 3. – P. 307-328.

9. Gast A. The social side of strategy / A. Gast, M. Zanini // McKinsey Quarterly. – 2012. – Issue 2. – P. 82-93.

УДК 65.336.532.2

УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ НА ЗАСАДАХ КОНТРОЛІНГУ: ОБ'ЄКТИВНА НЕОБХІДНІСТЬ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ

Озерова О.Г., здобувач (ДУІТ)

На даному етапі функціонування підприємств залізничного транспорту описана вище система управління підприємством абсолютно не дієва. Практично основні показники діяльності підприємства залізничного транспорту, які впливають на ефективність його функціонування є «відірваними» один від одного, не утворюють єдиної системи із злагодженим механізмом. Специфіка галузі залізничних перевезень та її стратегічне значення в масштабах країни свідчить про труднощі в процесі управління доходами, у зв'язку з рядом факторів: відсутністю науково-обґрунтованої концепції управління доходам підприємств залізничного транспорту; перехресне субсидювання пасажирських перевезень за рахунок вантажних перевезень при відсутності дієвого компенсаційного механізму з боку держави; неможливість акумулювання доходів для забезпечення відтворювальних процесів; одноцільова спрямованість доходів на покриття виключно експлуатаційних витрат; жорстка система державного регулювання тарифів на перевезення та їх недостатня ринковоорієнтованість; неможливість збалансування доходів та витрат за